

**Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om framställning av årlig gemenskapsstatistik om stål för referensåren 2003–2009"**

(KOM(2002) 584 slutlig – 2002/0251 (COD))

(2003/C 133/17)

Den 20 november 2002 beslutade rådet att i enlighet med artikel 95 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda förslag.

Rådgivande utskottet för industriell omvandling (Rufio) ansvarade för det förberedande arbetet. Föredragande var Antonello Pezzini och medföredragande var Gordon Moffat, delegat.

Vid sin 398:e plenarsession den 26 och 27 mars 2003 (sammanträdet den 26 mars) utsåg Europeiska ekonomiska och sociala kommittén Antonello Pezzini till huvudföredragande och antog följande yttrande enhälligt.

## 1. Inledning

1.1. EKSG-fördraget som upphörde att gälla den 23 juli 2002 ligger till grund för gemenskapens produktions- och distributionssystem för kol och stål samt för ett oberoende institutionellt system avsett att säkerställa förvaltningen av dessa system. De organer som inrättades genom EKSG-fördraget har gjort det möjligt att uppnå en hög kvalitet på gemenskapens stålproduktion, bland annat tack vare de metoder, den produktionsteknik och de mänskliga resurser som använts inom sektorn.

1.2. Efter en rad omstrukturerings- och rationaliseringsåtgärder som har gett starka impulser till en modernisering av sektorn uppgår de 15 EU-medlemsstaternas årliga stålproduktion i dag till cirka 160 miljoner ton (jämfört med cirka 40 miljoner ton i de sex medlemsstaterna år 1953). Sektorn sysselsätter cirka 277 000 personer (jämfört med 400 000 år 1953). Under de senaste tjugo åren har man inom stålindustrin lyckats minska energibehovet med mer än 40 % per ton producerat stål, och stålindustrin har bidragit till en hållbar miljö: 40 % av metallskrotet återvinns, vilket innebär att stål är det mest återvunna materialet i världen, och koldioxidutsläppen har minskat med 20 % de senaste tio åren.

1.3. En öppen och konkurrenskraftig marknad där alla interna tullavgifter avskaffats, en påtaglig kvalitetshöjning på stålprodukterna och stora investeringar i moderniseringssyfte ligger till grund för dessa framsteg. Resultatet är att den europeiska stålindustrin i dag har en framträdande plats på världsmarknaden.

1.4. Moderniserings- och rationaliseringsstrategier inom sektorn har kunnat utvecklas, och kvaliteten och produktions-

kapaciteten har kunnat optimeras tack vare produktions- och distributionssystem som bygger dels på ett system för insamling av statistiska uppgifter som är anpassat till gemenskapens industri- och investeringspolitik, dels på en dialog mellan arbetsmarknadens parter där man särskilt värnar de anställdas utbildning och fortbildning, principerna om ett livslångt lärande och om lika möjligheter samt en arbetsorganisation som är anpassad till samhällets utveckling.

1.5. I början av 2000-talet är EU:s största utmaning utan tvekan utvidgningen till länderna i Central- och Östeuropa, som innebär att antalet medlemsstater år 2004 kommer att öka från 15 till 25. Stålindustrin i kandidatländerna drar visserligen nytta av viktiga fördelar såsom relativt låga arbetskostnader och en välutbildad arbetskraft, men uppvisar ett antal svaga punkter när det gäller produktionsteknik, kvalitetsnormer, energikonsumtion, miljöeffekter, arbetskraftsoverskott och reella investeringsmöjligheter.

1.6. För att man skall lyckas med att modernisera och integrera kandidatländernas stålindustri och säkerställa höga kvalitetsnormer, bör man å ena sidan inrätta en effektiv social dialog med utgångspunkt i statistiska uppgifter och i ett utbyte av bästa praxis, och å andra sidan säkerställa ett nära samarbete mellan de olika parterna i det organiserade civila samhället för att kunna upprätthålla en adekvat nivå avseende den ekonomiska och sociala sammanhållningen och hållbar utveckling.

1.7. Såsom kommittén nyligen har påpekat i flera yttranden<sup>(1)</sup> har ett stort antal mycket specialiserade och lokalt

<sup>(1)</sup> EESK yttrande om "Inverkan på inre marknaden av EU:s utvidgning" – EUT C 85, 8.4.2003. EESK yttrande om "Ekonomiska och sociala konsekvenser av utvidgningen för kandidatländerna" – EUT C 85, 8.4.2003. EESK:s yttrande om "Sysselsättningen och den sociala situationen i CÖE-länderna" – EGT C 193, 17.7.2001, s. 87.

koncentrerade tunga industrier, speciellt inom kol- och stålsektorn, visat sig sakna konkurrenskraft. Detta gäller särskilt stålindustrin i Polen, Tjeckien, Slovakien och Ungern. Dessa industrier är ofta koncentrerade till vissa regioner, vilket leder till att omstruktureringen får massiva ekonomiska och sociala konsekvenser framför allt i just dessa regioner.

1.8. I sina yttranden har kommittén också påpekat att det redan nu vore lämpligt att inrikta de ekonomiska och politiska åtgärderna på ett ökat företagande, stöd till små och medelstora företag, konkurrens, teknik (särskilt informationsteknik) en aktiv sysselsättningspolitik och en riktad makroekonomisk politik.

## 2. Kommissionens förslag

2.1. I kommissionens förslag till förordning vill man begränsa insamlingen av årlig gemenskapsstatistik om stål till referensåren 2003–2009. Eftersom det handlar om att utarbeta gemenskapspolitik och att analysera dess effekter, skall man använda fyra frågeformulär som rör följande områden:

- Förteckning över stål- och gjutjärnsskrotbalansen.
- Bränsle- och energiförbrukning för varje typ av anläggning och förteckning över den elektriska energibalansen inom stålindustrin.
- Investeringarna inom järn- och stålindustrin.
- Produktionskapaciteten.

2.2. Fram till år 2000 skickade man ut 17 frågeformulär per månad, ett formulär per kvartal och cirka ett dussin formulär per år. Antalet minskade kraftigt under år 2000. Enligt det nya förslaget skall statistiken över produktion och handel ingå i det nuvarande gemenskapssystemet för produktionsstatistik, Prodcom. Månadsserien över sysselsättningen kommer att avbrytas, men årliga uppgifter om sysselsättningen inom stålindustrin kommer även i fortsättningen att bli tillgängliga via gemenskapens allmänna undersökningar av näringslivsstrukturen.

2.3. Statistiken bör utformas så att gemenskapsstatistik över investeringar och kapacitet<sup>(1)</sup> kan ingå i det globala informationsnätverk över världens stålproduktionskapacitet som organiseras under överinseende av OECD.

2.4. I förslaget till förordning utgår man ifrån att uppgifter inte behöver samlas in när förädlingsvärdet inom en medlemsstats stålindustri är lägre än 1 % av den totala produktionen inom gemenskapen. Detta undantag skall även tillämpas på företag med mindre än 50 anställda.

2.5. Kommissionen skall biträdas av Kommittén för det statistiska programmet, inrättad genom beslut 89/382/EEG/Euratom. Enligt förslagets artikel 9 skall kommissionen senast fem år efter det att förordningen trätt i kraft lämna en interimrapport till Europaparlament och rådet med en utvärdering av resultaten och eventuella förslag till nya åtgärder.

## 3. Bakgrund

3.1. Efter det att EKSG-fördraget löpte ut den 23 juli 2002 var det tänkt att man skulle upphöra med insamlingen av statistik om EU:s stålproduktion. Syftet med insamlingen var att uppfylla kraven på att kunna förutse produktions- och marknadstendenser mot bakgrund av ett statistiskt system som fastställts i nära samarbete med organisationer av producenter, användare och olika mellanhänder.

3.2. Det finns fortfarande behov av ett sådant system för insamling av statistiska uppgifter över stålproduktionen på grundval av statistiska frågeformulär. Orsakerna är framför allt följande:

3.2.1. Den europeiska stålindustrins omfattning och produktion: Med cirka 300 företag och nästan 280 000 anställda svarar EU:s femton medlemsstater för en femtedel av världspanproduktionen, dvs. cirka 160 miljoner ton per år.

3.2.2. Behoven av att bedöma eventuell framtida under- eller överkapacitet inom stålsektorn som helhet eller när det gäller vissa slags stålprodukter. Dessa uppgifter är användbara inte bara för att tillhandahålla tillförlitliga uppgifter med hänsyn till investeringar, moderniseringar och rationaliseringar inom industrin, utan kan också ligga till grund för internationella handelsförhandlingar.

3.2.3. Stålindustrin kännetecknas av stora konjunkturvängningar och snabba svängningar i efterfrågan. Mot bakgrund av en stel utbudsstruktur har detta under historiens gång ofta lett till kriser inom sektorn.

3.2.4. Behovet av beräkningar av energiförbrukning och koldioxidutsläpp för de olika produktionssystemen.

(1) Kapacitet med hänsyn till största möjliga produktion.

3.2.5. Behovet av att kunna underhålla och inspektera nätverket för övervakning av världens ståltillverkningskapacitet, som förvaltas av OECD, och se till att gemenskapsstatistiken kompletterar OECD:s uppgifter.

3.2.6. EU:s utvidgning till de tio kandidatländerna, särskilt de länder i Central- och Östeuropa som är mycket aktiva inom stålsektorn, exempelvis Polen, Ungern och Tjeckien. Det bör även påpekas att situationen ser olika ut i de olika länderna och att man redan nu bör fastställa en omstruktureringsstrategi som leder till en ekonomiskt hållbar produktionsnivå. Det är i själva verket en förutsättning för att stålindustrin skall kunna överleva utan statligt ingripande.

3.2.7. Behovet av att förfoga över aktivitetsindikatorer avseende produktionen och även över uppgifter om volym och tendenser när det gäller konsumtion, handeln inom och utom EU samt lager.

3.2.8. Genomförandet av Lissabonstrategin där moderniseringen av EU:s ekonomi, full sysselsättning och en ökad social sammanhållning fastställs som prioriterade målsättningar. Utbildning och fortbildning är av grundläggande betydelse för att kunna säkerställa stålindustrins konkurrenskraft. För att stålindustrin skall kunna klara förändringarna och utvecklingen på en öppen och högteknologisk marknad är det dock av lika stor betydelse att den sociala dialogen och ett ömsesidigt förtroende inom ramen för gemensamma åtgärder grundar sig på ett enhetligt system med tillförlitliga och systematiska uppgifter, bland annat när det gäller sysselsättningen.

3.2.9. Man bör undvika att ytterligare belasta producenter, användare, mellanhänder samt myndigheter på nationell nivå och gemenskapsnivå med överdrivna krav på insamling och överföring av statistiska uppgifter. Proportionalitetsprincipen bör iaktas vid insamlingen av statistiska uppgifter.

3.3. Mot bakgrund av ovanstående är det nödvändigt att säkerställa en övergripande, gemensam och relevant ram med utgångspunkt i enhetliga statistiska uppgifter som omfattar all statistik som rör stålsektorn. Målsättningen är i själva verket att fastställa och genomföra en moderniseringsstrategi som gör det möjligt att i perspektivet av ett EU med 25 medlemsstater kunna anta de utmaningar som den internationella konkurrensen innebär och samtidigt genomföra Lissabonmålsättningen i fråga om miljö, sysselsättning och social sammanhållning.

#### 4. Allmänna kommentarer

4.1. Kommittén stöder förslagets allmänna inriktning och dess motivering som syftar till att säkerställa tillgången till statistik som är viktig för stålsektorn och som uppfyller kraven från de institutionella beslutsfattarna, industrin, världsproduktionsnätet, den sociala dialogen och moderniserings- och rationaliseringsprocesserna, framför allt i kandidatländerna.

4.2. Kommittén vill emellertid föreslå att man kontrollerar om den begränsade insamling av statistik som kommissionen föreslår verkligen kan genomföras i praktiken, bland annat med hänsyn till att efterfrågan på stål är konjunkturberoende – och att svängningarna är allt frekventare, att det är nödvändigt att uppdatera erhållna uppgifter samt mot bakgrund av företagets krav när det gäller investeringar och produktionskapacitet på världsmarknaden.

4.3. Det krävs en tillräckligt lång övergångsfas (2003–2009) för att kunna avgöra om stålstatistiken (Prodcom, strukturella indikatorer och årliga frågeformulär) kan integreras i en komplett, övergripande relevant och enhetlig ram som är användbar med hänsyn till de strategier som kommer att utvecklas utifrån den framtida politiken för sektorn.

4.4. Kanhända visar det sig att de föreslagna frågeformulären, särskilt de som avser konsumtion och energibalans, inte motsvarar målsättningarna i tillräckligt hög grad när det gäller att bedöma effektivitet, ekonomi och en hållbar miljö. I så fall skulle Europeiska miljöbyrån kunna tillhandahålla kompletterande statistiska uppgifter inom ramen för motsvarande verksamhet. Denna information bör ingå i den övergripande ram som nämns i punkt 4.3.

4.4.1. För såväl konsumenterna som producenterna är det viktigt att ha tillgång till information om stålkonsumtionen per berörd sektor. Tydligare ramar när det gäller prognoserna för konsumtion och produktion av stål skulle kunna tillhandahålla utvecklingsindikatorer som gör det möjligt att förtutse sektorns utveckling och att i god tid fatta nödvändiga politiska beslut. Det borde även finnas ett antal aktivitetsindikatorer per land och produkttyp, samt sektorsindikatorer för såld produktionsandel och preliminära uppgifter om beställningar.

4.4.2. För att inte överbelasta Eurostat skulle dessa uppgifter kunna samlas in inom ramen för kommissionens insamlings- och analysverksamhet, närmare bestämt av kommissionens GD Näringsliv. Enligt kommitténs uppfattning bör man inom detta generaldirektorat dessutom göra en regelbunden och samordnad analys av den europeiska stålindustrins konkurrenskraft, särskilt i kandidatländerna. Denna analys bör även innehålla uppgifter om sektorns utveckling och behov i fråga om sysselsättning.

4.5. Förslaget bör likaledes innehålla en synkronisering av olika system för analys och insamling av statistiska uppgifter. Det är i själva verket ett nödvändigt instrument om man vill få tillgång till verkligen effektiva uppgifter och prognoser som kan ligga till grund för den sociala dialogen och åtgärder i samarbete med arbetsmarknadens parter.

4.6. I förslaget nämns inte kandidatländerna och det finns inte heller några uppgifter om den framtida gemenskapspolitiken för deras räkning. Det är viktigt att redan nu vidta riktade åtgärder på detta område. Sedan början av 1990-talet har övergången från planekonomi till övergångsekonomi allvarligt påverkat de statistiska uppgifterna för de central- och östeuropeiska länderna, och de bör nu uppdateras. Vid rådets möte i Köpenhamn i december 2002 avsattes för övrigt ytterligare resurser för att stärka den administrativa kapaciteten i kandidatländerna.

## 5. Särskilda kommentarer

5.1. Kommittén ser positivt på att det läggs fram en interimrapport inom fem år från det att förordningen antas, och anser att tidsfristen är tillräckligt lång för att ge resultat. Rapporten bör förhandsgranskas av företag, arbetsmarknadsparter och berörda användare, och den bör dessutom läggas fram såväl för Europaparlamentet och rådet som för Europeiska ekonomiska och sociala kommittén.

5.2. För att man skall kunna säkerställa att uppgifterna är enhetliga, tillförlitliga och relevanta, särskilt mot bakgrund av att det är nödvändigt att förbättra kapaciteten i kandidatländernas offentliga administration, anser kommittén att det är viktigt att man tydligt fastställer kriterierna för insamling av uppgifter till de frågeformulär som de nationella myndigheterna skall administrera och vidarebefordra till Eurostat.

5.3. I rubrikerna 1010 och 1070 i bilagan som behandlar "Årlig statistik över stål- och gjutjärnsskrotbalansen" anges i vissa språkversioner felaktigt månadsstatistik i stället för årsstatistik över lageruppgifterna. Enligt kommitténs uppfattning bör man rätta till detta liksom andra misstag (exempelvis kod 3210 i den franska och den engelska versionen) så att de olika versionerna stämmer överens med varandra.

5.4. Uppgifterna om produktion och försäljning i Prodcom-systemet bör liksom aktivitetsindikatorer för prognoser inom de sektorer som använder stål samordnas och göras tillgängliga för närings- och arbetslivsansvariga inom sektorn samt för det organiserade civila samhället.

5.5. I synnerhet när det gäller statistiken över sysselsättning och arbetsmarknad i de centraleuropeiska länderna bör de "kronologiska serierna per land" under rubriken "sysselsättning per bransch" innehålla ett särskilt avsnitt om stålindustrin. Sysselsättningsuppgifter för sektorn bör vara tillräckligt precisa för att åtgärder för utbildning och fortbildning skall kunna vidtas inom ramen för gemenskapens strukturfonder.

5.6. Kommittén anser dessutom att man bör införa följande två skäl:

5.6.1. "Med tanke på framtida sociala strategier för sektorn och den sociala dialogen krävs det en komplett, övergripande, relevant och användbar ram som omfattar grundläggande överskådliga statistiska uppgifter som har samlats in enligt tydligt fastställda och tillräckligt precisa kriterier, framför allt när det gäller kandidatländerna."

5.6.2. "Det är viktigt att förfoga över en regelbunden och samordnad analys av den europeiska stålindustrins konkurrenskraft. Arbetsmarknadens parter bör bidra till denna analys, och den bör i enlighet med Lissabonstrategin innehålla kompletterande uppgifter, bland annat aktivitetsindikatorer, prognoser samt tendenser avseende sysselsättningen och miljöns hållbarhet." Eurostat bör inte belastas ytterligare med att utföra denna analys. Det bör i stället ske inom ramen för kommissionens samordnade och synkroniserade insamlings- och analysverksamhet och med bidrag från EESK:s rådgivande utskott för industriell omvandling.

## 6. Statistikens betydelse i samband med omvandlingen

6.1. Kommittén vill framhålla att man inom ramen för EKSG-fördraget och framför allt den rådgivande EKSG-kommittén har förvärvat omfattande praktiska erfarenheter i fråga om den europeiska politiken för kol och stål och inte minst när det gäller statistiska uppgifter<sup>(1)</sup>.

6.2. Det är av grundläggande betydelse att denna stora mängd erfarenheter tas tillvara i arbetet med att främja moderniseringen och den konkurrensmässiga och sysselsättningsskapande kapaciteten inom stålindustrin i ett utvidgat EU med 25 medlemmar, i syfte att skapa ett europeiskt produktionssystem som i högre grad är baserat på kunskap och miljömässig hållbarhet inom ramen för en konkurrenskraftig ekonomisk utveckling, fler och bättre sysselsättningstillfällen samt en större social sammanhållning, i linje med Lissabonstrategin.

<sup>(1)</sup> EKSG-kommitténs resolution om statistiken för kol- och stålsektorn av den 10 april 2002.

6.3. Kommittén anser att det måste finnas ett tillförlitligt system för insamling av statistik och prognostisering som är komplett och sammanhängande om man vill arbeta i denna riktning. Ett sådant system behövs också för en öppen social dialog där de olika delarna i det organiserade civila samhället kan delta, samt för gemensamma, effektiva åtgärder för att stödja produktivitet och sysselsättning också i kandidatländerna.

6.4. Kommittén vill dessutom understryka den viktiga roll som Rufio kan spela i sammanhanget genom att ta vara på de erfarenheter som finns hos medlemmarna, i synnerhet delegaterna, som företräder branschorganisationer och fackförbund inom sektorn, och vars uppgift är att klarlägga och i samverkan med behöriga myndigheter på europeisk, nationell

och regional nivå genomföra en strategi för konkurrenskraftig modernisering av stålsektorn i ett utvidgat Europa.

6.5. En sådan konkurrenskraftig modernisering har hittills genomförts framgångsrikt genom en gemensam satsning från de ekonomiska och sociala aktörerna inom sektorn och myndigheterna, med hjälp av de mekanismer som föreskrevs i det EKSG-fördrag som numera har löpt ut. Kommittén rekommenderar att man anpassar de instrument som finns inom strukturpolitiken och sammanhållningspolitiken, samt eventuella övriga instrument på grundval av relevant och aktuell statistik, till de strategier som skall upprättas. Kommittén rekommenderar också en allt större samordning mellan olika politikområden, olika instrument och kommissionens olika tjänster för att göra produktionssystemet inom stålsektorn i ett Europa med 25 medlemsstater eller fler allt mer konkurrenskraftigt på världsmarknaden, inom ramen för en hållbar utveckling och skapandet av fler arbetstillfällen.

Bryssel den 26 mars 2003.

*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs*

*ordförande*

Roger BRIESCH

---